

**ECUILIBRUL – de Mihai
Eminescu**

RUL

ECUILIB

În fine, ceea ce am zis noi s-a împlinit. Cehii cer autonomia
tarei lor; galitienii, tirolezii, triestienii cer aceeași
esenta sub alte forme; ba chiar organul jidanilor unguriti,
„Pester Lloyd”, are inspirațiunea de a recomanda guvernului
austriac o deplină îndreptățire a naționalităților. Adevca, cu

astutia ce li e proprie, vor a localiza reforma Austriei si uita intentionat ca este si o Transilvanie care cere aceeași autonomie pre care o cere Boemia ori Galitia. Opiniunea publica a Austriei s-a pronuntat pentru caderea constitutiunii, pentru rasturnarea complecta a dualismului, care nu are nici o ratiune de a fi. Daca suveranul s-ar învoi sa-si cerceie fruntea cu coroana Boemiei, el ar trebui prin consecinta sa reprimeasca autonomia marelui principat al Transilvaniei.

Afara de ceea ce creaza arbitraritatea omului nu esista nimica în lume ce n-ar trebui sa fie cum e. Cauza acestei trebuinte e ratiunea lui de a fi, si aceasta trebuie sa fie neaparat o ratiune, nu o combinatiune rautacioasa ori esaltata, ci un rezultat neaparat, neînlaturabil al unei cauze anterioare, asemenea cum din calculul cert a doua cifre certe iese un rezultat neaparat, ce nu se poate schimba fara amestecarea unui element arbitrarior ori neratiunal. Acest element arbitrarior, neratiunal si de aceea barbar e asemenea sabiei lui Brennus din cumpana cu aur.

Sa vedem ratiunea de a fi a dualismului. Sunt cauze ce au trebuit sa-l produca sau aceasta forma e numai o fictiune diplomatica, o varianta a eternului „divide et impera”, o forma arbitrarie care sa nu rezulte din ideea ce naturalminte o contine în sine materialul ei – popoarele.

Conditieunea de viata a unei legi, garantia stabilitatii sale e ca ea sa fie un rezultat, o expresiune fidela a trebuintelor unui popor si tocmai de aceea dreptul de a formula acele trebuinte în articole si paragrafe este, dupa spiritul timpului nostru, al popoarelor. Un popor – oricum ar fi el – are dreptul de a-si legiuire trebuintele si tranzactiunile ce rezulta neaparat din acele trebuinte, reciprocitatea relatiunilor sale; într-un cuvânt : legile unui popor, drepturile sale nu pot purcede decât din el însusi. Alt element, strain, esential, diferit de al lui, nu-i poate impune nimica; si daca-i impune, atuncea e numai prin

superioritatea demna de recunoscut a individualitatii sale, cum, d.es., au impus francezii românilor. E o influință pacinică, pe carea cel pasiv o primește cu bucurie, cu desprețul sau propriu, fără de a judeca cumca din asta poate să nască nenorocire pentru el.

Al doilea mod de a impune e acela de a face din principie transcendente, din credințe ale omenirii, mijloace pentru scopuri de o altă natură. Astfel preotimea evului mediu explica evangheliul astfel încât făcea ca popoarele să îngenunche și sub jugul unui rege rău; astfel credința cea adâncă către unitatea Austriei și către tron a fost cauza indirectă, deși principală, care i-a făcut pe români să primească tacând, cu o rezistență mai mult pasivă, umilirea dualismului.

Al treilea mod e cel mai simplu, deși cel mai greu și mai nedrept. Ți-arogi cu insolentă drepturile altuia și te sustii în proprietatea lor prin puterea brută, proprie ori străină.

Să cercetăm aceste trei puncte, unul după altul, și să vedem dacă vreunul din ele poate fi ratiunea atitudinii excepționale a ungarilor din Austria, atitudine ce li da în mână domnia asupra unor națiuni esențial diferite de a lor, tot așa de mari la număr și nu mai înapoiate în cultură. Întâia ratiune prin care un popor poate egemoniza pe altul e superioritatea morală.

Măsurariul civilizației unui popor în ziua de azi e: o limbă sonoră și aptă de a exprima prin sunete – noțiuni, prin șir și accent logic – cugete, prin accent etic – simțăminte. Modul de a înșira în fraze noțiuni după noțiuni, o caracteristică mai abstractă ori mai concretă a noțiunilor în sine, toate acestea, dacă limba e să fie națională, sunt ale limbii, căci de nu va fi așa, e prea lesne ca un om să vorbească nemțește, des, cu material de vorbă unguresc. Afară de aceea, civilizația unui popor constă cu deosebire în dezvoltarea acelor aplecări umane în genere care sunt neapărate tuturor oamenilor, fie aceștia

mari ori mici, săraci ori bogați, acele principie cari trebuie să constituie fundamentul, directiva a toată viața și a toată activitatea omenească. Cu cât aceste cunoștințe și principii care să li fie tuturor comune sunt mai dezvoltate, cu atâta *poporul* respectiv e mai civilizată. Căci clasa inteligentă numai nu constituie civilizația, care e și trebuie să fie comună tuturor păturilor populației. Sunt popoare ce posed o respectabilă inteligență înaltă, fără de a fi ele civilizate; sunt altele care, fără inteligență înaltă, întrunesc toate condițiile civilizației. Științele (afară de ceea ce e domeniu public) trebuie să prezinte lucruri propriie ale națiunii, prin care ea ar fi contribuit la luminarea și înaintarea omenirii; artele și literatura frumoasă trebuie să fie oglinzi de aur ale realității în care se mișcă *poporul*, o coardă nouă, originală, proprie pe bina cea mare a lumii. Legislația trebuie să fie aplicarea celei mai înaintate idei de drept pusă în raport cu trebuințele *poporului*, astfel însă încât explicarea ori aplicarea drepturilor prin lege să nu contrazică spiritului aceloră. Industria trebuie să fie a națiunii aceleia și păzită de concurență; iar purtătorul ei, comerțul, s-o schimbe pe aur, dar aurul, punga ce hrănește pe industriaș și îmbracă pe agricultor, trebuie asemenea să fie în mâinile aceleiași națiuni. Declarăm a înțelege, deși nu concedem, ca cineva să fie aservit vreunei națiuni viguroase ce te supune cu puterea brută, ori unei alteia, ce te orbește cu lustrul civilizației sale. Dar să fim servitorii... cui? Celei mai decăzute populații din Europa, a cărei vanitate și lăudăroșie nu e decât o lungă și scârboasă don-quixotiadă. Căci ce au acești oameni ca să ne superiorize? Au ei ceva ce noi nu avem? Au ei limbă? Au științe? Au arte? Au legislațiune? Au industrie? Au comerț? – Ce au?

Limba? ar trebui să li fie rușine de ea. Sunetele îngrozesc piatra; construcția, modul de a înșira cugetările, de a abstrage noțiunile, tropii, cu un cuvânt spiritul infiltrat acestui material grunzuros, sterp, hodorogit, e o copie a spiritului limbii germane. Ei vorbesc germănește cu material

de vorbă unguresc.

Științele? Ce au descoperit ei nou în științe? Prin ce au contribuit ei la înaintarea omenirii? Istoria civilizației a înregistrat numai o nulă.

Legislațiune? Drepturi și legi sunt într-o eternă contrazicere. E o compilațiune răutăcioasă și nerumegată a principiilor celor mai contradictorii, principii care se exclud unul pe altul. Alături cu o constituțiune nedreaptă și parțială, liberală însă pentru unguri, găsești legi din evul mediu mai barbare decât barbaria.

Arte și literatură? O traducere rea din limba germană, și știe toată lumea cât de rea poate să fie o traducere. Industria? Germană. Comerțul? În mâna evreilor.

Va să zică nu au nimica acești oameni prin ce să ne superiorize pe noi românii, și vom arăta numaidecât cum nici nu *pot* avea, nici nu *pot* constitui o putere morală oarecare. Nu e pe lume o singură inteligență care să fie o mai rea expresie a poporului ci de cât cea maghiară. Să ne silim puțin a analiza spiritul, – nu al poporului maghiar, pe care din inteligența lui nu-l vom putea cunoaște niciodată, – ci al acestei coterii care-l guvernă, guvernându-ne totodată și pe noi prin o ficțiune diplomatică.

Ieșită din niște școli mizerabile, a căror singură țintă e propagarea minciunei, în care n-au învățat nimic alta decât fanatismul, primind o educație care avea de principiu de a stinge tot ce în suflet e curat, uman, nobil, pur, s-au infiltrat în capetele unei generații june și de aceea docile niște principie sistematice, în flagrantă contradicție cu tot ce era mai nobil în spiritul secolului nostru. Astfel, acești oameni au devenit transcendențali. Aceste principii sistematice ale lor, scoase deductiv din o istorie falsificată, escamotate din concepția exagerată a națiunii lor, din noțiunea falsificată a dreptului, – ce puteau fi ele

decât pure minciuni! În viața publică însă ei judecă consecvent pe baza acelor principii mincinoase; de aceea nu ne poate prinde mirarea dacă toate consecințele ce le trag din principii falsificate nu sunt, nu *pot* fi, decât iarăși false. Nu trebuie dar să ne mirăm dacă ei aplică principiile cele mai mari din viața publică a popoarelor astfel cum le aplică; pentru că ei le-au înțeles pe dos, pentru că țesătura falselor noțiuni fundamentale i-au făcut incapabili de a cugeta drept. Cine nu știe acuzațiunea ce ni se face nouă românilor pentru că solicităm pentru noi ceea ce ei au solicitat pentru dânșii? Ce întoarsă, ce minunată trebuie să fie acea glavă care face altuia o crimă din ceea ce el pentru sineși croiește o virtute! Tot ce constituie viața lor internă e o minciună. De ce să ne mirăm dacă alegerea la ei înseamnă beție, bătaie și omor? Să nu ne mirăm dacă toate noțiunile au cu totul altă semnificare pentru că sunt privite prin o prismă sufletească ce falsifică totul. Asemenea cum nu te poți înțelege cu un om a cărui limbă și noțiuni diferă astfel de ale tale încât el rămâne pentru tine netraductibil, căci tu nu ai noțiunile ce le are el, cum el nu le are pe ale tale: – tocmai așa nu te poți înțelege cu inteligența maghiară. Împăcare sau tranzacțiune nu se încap aicea, căci divergența noțiunilor fundamentale și a principiilor sistematice condiționează o eternă divergență a deducțiunilor din ele. Va să zică aicea nu se încap acest mijloc dulce și pacific, care va fi etern neînțeles. Tu-i spui că națiunea română vrea cutare și cutare lucru, el [î]ți răspunde că națiunea română nici nu există. Apoi înțelege-te cu un astfel de om! Noi românii nu putem înainta decât cu desconsiderarea totală a acestor oameni transcendențiali, cu care ne-a lipit un ucaz al tronului și de care un decret drept ne poate tot așa de bine dezlipi. Vina în fine nu e a lor, pentru că generația ca atare nu are vina falsei direcțiuni a spiritului său. Vina acestei direcțiuni o au descreierății lor de magnați, a căror vanitate îi făcea să creadă cum că în această țară, ce e mai mult a noastră decât a lor, ei vor putea maghiariza până și pietrele. Magnați care și-ncepeau viața cu scrieri fanatice și exaltate, spre a o

sfârși în vreo casă de nebuni ori în drojdiile viciilor beției și ale desfrânării; copii bătrâni ce pătează părul lor cel alb cu tot ce e mai degradat, mai obscen, mai teluric în această natură ce-i zic omenească.

Să ne uităm deplin sub zdreanța de purpură ce o pun ei pe profunda lor mizerie și să vedem cum faptele concrete izbesc în față acele abstracțiuni statistice ce ei le prezintă lumii și cum toată viața lor publică e o parodie. – Cele șasesprezece milioane de unguri cu care înșeală Europa sunt o minciună. Și cine nu-și aduce aminte cum au schimbat numele indivizilor din districte întregi, încât bieții locuitori nemțești nu știau în urmă cum îi cheamă. Astfel, cu aparența, cu numele maghiar, ei vor să mintă ființa germană ori română. Din fericire încercarea, pe lângă aceea că e perfidă, apoi e și eminentă vană. Acești oameni ei înșiși, cu statul lor, cu parlamentul lor, cu ministerul lor nu sunt decât o minciună, o ficțiune. – D. es. e acest minister îndreptățit de a fi ministerul poporului românesc? Nimica mai puțin decât asta, căci îndreptățirea trebuie să porceadă de la poporul românesc ca atare; și acel popor nici a fost întrebat măcar la noua reformă a lucrurilor. E acest parlament expresiunea poporului românesc? Nu... nici expresiunea celui maghiar măcar; căci atunci am trebui să uităm bătăile și omorurile la alegeri, influențările meschine ale guvernului și ale coruptei sale partide, starea excepțională a Transilvaniei, punerea sub acuzație a candidaților opoziționali ori de altă naționalitate, intimidarea poporului prin amenințări, toate acestea am trebui să le uităm pentru a putea zice cum că această minciună ce se numește parlamentul Ungariei e o expresiune a popoarelor. Și-apoi câte mijloace nu vor găsi acei oameni cari țin punga țării în mână pentru ca să influențeze și să corupă și mai mult? La ce-și votează ei oare fonduri de dispozițiune?

Ungurii nu sunt superiori în nimica națiunilor cu care locuiesc la un loc; și acest palat de spume mincinoase cu care

au înșelat Europa e, de aproape privit, forma ridicolă a unor pretenții ridicole. *Kant* numește ridicolul risipirea spontană a unei așteptări mari într-o nimica întreagă, adică: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus. Și cu toate acestea, ăst ridicol e trist în sine; ceea ce dovedește că definițiunea filozofului german are multe contra sa. E trist de a vedea în inima Europei o națiune ce se află încă în evul-mediu cuprinsă de o febrilă epidemie spirituală, o națiune mică la număr și fantastică în aspirații căreia o apucătură politică i-a dat neînțelepțește supremația asupra unor națiuni tot așa de mari la număr și în nimica mai înapoiate. Ficțiunea trebuie redusă la valoarea ei proprie și trebuie risipită această valoare nominală, care uimește și care cu toate astea ascunde în sine cel mai infamant faliment.

Să trecem la punctul al doilea: la ideea etică care a dominat poporul nostru când a primit tăcînd o reformă ce el o ura din suflet. Nu cred să fie vreun ungur chiar care să aibă bonomia de a crede cum că în legile și măsurile lor ne obligă creațiile unor creieri turburi ungurești, ori semnătura cutărui om al lui Dumnezeu care se intitulează, cu cale ori fără cale, ministru. Pe noi ne obligă pur și simplu semnătura suveranului nostru. Suveranul reprezintă unitatea de stat austriac, și pentru noi el e personificarea națiunii române. Noi suntem amici ai unității Austriei și tronul va găsi în noi totdeauna apărători sinceri, deși legi pe cari nu ni le-am făcut noi înșine nu ne obligă.

Ele sunt făcute în flagrantă contradicție cu convingerea noastră, fără consimțământul nostru, căci am refuzat de a discuta ori de a vota legi care *a priori* erau false și nedrepte. Cum că noi am crezut a trebui să ne supunem deocamdată acestor legi, din rațiunea de mai sus, e o măsură pe care oamenii de bine ne-o aprobă; cum că însă nu trebuie să cerem ameliorarea acestor legi e și mai sigur, pentru că ne punem pe un teren fals și recunoaștem legalitatea existenței lor, când ele *a priori* prin abținerea noastră sunt

nelegitimate în sine, în esență, și legitimate numai în formă prin semnătura Domnitorului pe care noi trebuie s-o respectăm până când respectăm unitatea Austriei. Se zice că să cerem de la unguri cutare ori cutare lucru, – iată iar terenul cel fals. Cum pot ei fi competenți de a ne dăruii lucruri pe care domnul [le] dăruiește servului? Suntem noi servii lor? Drepturile se dăruiesc? Sau sunt acești reprezentanți din Dietă reprezentanți fideli ai națiunilor? Dar toată lumea știe că ungurii chiar în Ungaria proprie sunt în minoritate și că numai prin influențări *materiale* la alegeri o au putut improviza acea adunătură ce se pretinde Adunare. Noi nu ne putem pune în relațiune de domn și aservit, nici putem intra în tranzacțiuni cu oameni care pentru noi nu sunt competenți nici de a da, nici de a lua ceva, decât doar prin puterea brută ce le-o pune la dispozițiune imperiul, nu însă prin esența dreptului. Puterea executivă trebuie să fie pentru noi aceea ce aplică asupra noastră legi ce ni le-am făcut noi; iar nu aceea care ni impune legi străine și căreia nu știm ce nume să-i dăm. Și apoi tranzacțiuni cu astfel de oameni, care în faptă n-au ei înșiși nimica, a căror existență e iluzorie, nu prezintă nici o garanție de durată, ba încă te compromiți pactând cu ei asupra unor lucruri care nu sunt ale lor. Atitudinea națiunii române e anormală, asemenea unui organ ce încetează de a funcționa. Funcțiunea lui e în el, în destinația lui, și numai o împrejurare arbitrarie poate să i-o oprească. Asemenea și noi românii. Drepturile și legile ce au de-a ne governa pe noi ni-s imanente nouă, căci sunt imanente trebuințelor noastre, vieții noastre, noi nu avem a le cere decât de la noi înșine. Aceea, cum că ni se oprește exercițiul lor nu schimbă nimica din ființă.

Să cercetăm mai de aproape rațiunea semnăturii și dacă ea poate însemna ori obliga mai mult decât sigiliul pe o sentință, care nu oprește ca sentința să fie nedreaptă. Să vedem care e rolul normal al domnitorului și al sancțiunii și dacă acestora amândouă le e permis de a fi în contradicție cu voințele, singure valabile, ale popoarelor ca atare. Nouă ni

se pare că pentru fiecare popor dreptul și legislațiunea purced de la el, el și le crează când și cum i trebuiesc, astfel încât, într-o normală stare de lucruri, sancțiunea e o formalitate care n-ar trebui să oblige dacă nu obligă sensul celor sancționate. Vom proba că e așa. Pentru ca un lucru să existe trebuie să se întrunească mai multe condiții. Astfel, legea rezultă din trebuința poporului, din voința lui și din legiuirea liberă, neintimidată, a acelei voințe. Este sancțiunea, acum, o condiție de existență a unei legi ori nu? După noi, nu – cel puțin putem constata că legal poate rezista poporul voinței domnitorului, domnitorul voinței poporului, ba. Va să zică, sancțiunea nu e condiția de existență a unei legi, ci numai formalitatea cu care acea lege se inaugură. Sancțiunea e un simbol, precum domnitorul însuși e asemenea un simbol, e personificarea fiecăreia din națiuni, vârful întâmplărilor istorice, titlul ce se pune pe o carte; acel titlu nu poate fi o contrazicere a celor cuprinse în carte. În Austria însă sancțiunea are un înțeles grav; căci ea sântește și dă concursul brut dominării nedrepte a unui popor asupra celuilalt, neegalității naționale, înădușirii unuia prin celălalt, – și individele din popoare, deși nu recunosc în conștiința lor acele legi, deși nu iau parte la legiferarea lor, la dezbateră „asupra-le fără ei”, totuși prin acea semnătură, care reprezintă o idee seculară, ei sunt obligați cu corpul, deși nu cu sufletul. Va să zică, în simbol chiar ne obligă iarăși ideea seculară a simbolului, nu sunetele ce-l compun, sunetele unui nume sau ale unui rang. Îndată ce nu vom mai crede în idee, în unitatea Austriei, simbolul ideei: dinastia, pentru noi nu mai există. Ideea asta însă până azi a fost o credință, o religie, a românului. Ideea asta însă trebuie să se conformeze cu trebuințele popoarelor tuturor, ea să trăiască în toate, toate să trăiască în ea, deși fiecare în concentrația sa proprie. Ea să fie comună tuturor popoarelor, cum o religie poate fi comună mai multor individe fără ca de aceea individele să nu aibă fiecare interesele sale proprii. Astfel federațiunea garantează pe de-o parte dezvoltarea proprie a fiecăruia din popoare, pe de alta e gagiul cel mai

sigur al unității Austriei. Repetăm că simbolul nu-și poate disprețui ideea ce o conține, căci apoi e redus la valoarea unui simplu semn mort și fără înțeles. Simbolul nu ne poate obliga decât până când ne mai obligă ideea; dea Dumnezeu și prevederea celor mari ca să nu ne devină odioasă. Ideea – pretinde ea neapărat dualismul, ori dualismul nu e decât un abuz cu credințele noastre seculare?

Nu, unitatea Austriei nu cere existența unei Ungari[e] cum este ca astăzi; Ungaria cum este nu e condiție a Austriei. Noi am putea uza de drepturile noastre prin propria noastră inițiativă, am putea proclama autonomia Transilvaniei fără ca prin asta să periclităm unitatea Austriei, singura rațiune care are respectul nostru și care ne obligă. Legi, măsuri, anexări siluite: astea toate, deși nu le putem respinge cu brațul, noi nu le recunoaștem, și la răsturnarea lor, inaugurată deja de popoarele Austriei, vom fi gata și dintre cei dintâi . Noi avem drepturile ce ne trebuiesc eo ipso, prin voința noastră chiar și noi nu trebuie decât să anunțăm puterea ce se întâmplă a fi executivă că le vom exersa. Dacă acea putere se va simți dispusă de a avea o altă voință decât cea a noastră, aibă-o sănătoasă! Nouă nici nu ne poate păsa, pentru că într-un stat constituțional guvernului nu-i e permis de a avea o voință proprie și nici trebuie să fie altceva decât brațul legilor ce ni le facem noi înșine. Așa trebuia făcut când cu Adunarea de la Miercurea. Acea adunare nu putea fi dizolvată de guvern fără ca organul lui să arate o cauză și o lege care să justifice gravitatea cauzei; dizolvând însă comitetul Adunării fără a-i spune motivele, guvernul a comis o nedreptate, căci constituirile adunărilor și comitetelor nu se fac cu *învoirea*, ci numai cu *știrea* guvernelor. Dacă guvernele ar avea să-și dea *învoirea* lor ori să dizolve după plac, atunci dreptul de întrunire n-ar fi decât o iluziune. Adunarea de la Miercurea și comitetul ei putea să lucreze până azi, fără de a-i păsa măcar de un guvern ce a dizolvat-o fără a-i spune motive legale.

Nu, până ce legislațiunea nu va fi pusă în mâinile tuturor popoarelor ca atari, până atuncea sancțiunea nu poate opri ca o lege să fie nedreaptă și neprimibilă; cum sigiliul pus pe o sentință nu constituie dreptatea ori irevocabilitatea ei. Tronul trebuie să cedeze națiunilor. Rolul care rămâne pe seama tronului e încă foarte mare. El e stânca neclintită și neinfluențată a dreptății, personificarea fiecăreia din națiunile ce privesc cu mândrie la el. De aceea regele Belgiului e așa de iubit, căci poporul e în el și el e în popor! Trebuie ca domn și popor să se identifice; cel întâi să fie expresiunea celui din urmă, astfel ca voințele lor să nu se contrazică niciodată!

Trecem la punctul al treilea, la acela al susținerii în niște drepturi răpite prin puterea brută. Lasă că într-un stat liberal, care pretinde a nu voi alta decât egala îndreptățire a tuturor, măsuri brute nu-și au defel locul; dar apoi chiar astfel ne-ar plăcea ca să nu prea facă nimeni apel la acea putere telurică și sângeroasă, căci asta ar însemna a uita că însuși în armată proporția germanilor și maghiarilor față cu slavii și românii e cea de „2: 8”. Austria încă n-a avut o răscoală militară, dar se prea poate ca timpul să nu fie tocmai departe, căci astăzi, prin voluntari, armata *cugetă*, pe când ieri încă era numai o *masă*. Și să nu se uite că inteligența tuturor popoarelor din Austria e eminentă naționalistă.

În fine, mă mir cum venim noi românii de a ne combina soarta noastră câtuși de puțin cu aceea a ungurilor. Pentru că suntem alături cu ei ori pentru că binevoiesc ei a o combina?

Să-i lăsăm dar de o parte pe acești oprimători ai autonomiei Transilvaniei, cu scandaloasele lor stări excepționale, cu torturile lor ca în evul-mediu, cu jurămintele sacrilege, oameni ce mistifică unde nu pot contesta și mint unde nu pot combate. Ei nu sunt competenți ca să ne dea nimica; și, de ne-ar da, e datoria noastră ca de la ei să nu primim *noi* nimica. Să apelăm cu toată vigoarea de care dispunem la instanța

adevărată: „la tron!”.

Toate națiunile trebuie aduse la valoarea lor proprie, și când vom avea din ele factori reali, neiluzorii, atuncea se va putea continua cu înlesnire calculul cel mare și secular ce se numește: Istoria Austriei!

În reconstrucția Austriei trebuie ca sancțiunea popoarelor ca atare să premerge sancțiunii suveranului.

Toate popoarele sunt setoase de viață proprie, și numai din egala îndreptățire a tuturor se va naște echilibrul. Atunci numele „Austria” va fi sinonim cu „pacea”.

Articol scris de Eminescu la 20 de ani, publicat în “Federatiunea” condusa de Ion Poruțiu la Pesta, și pentru care a fost urmarit de organele ungurești și dat în judecata, motiv pentru care a trebuit să părăsească Austro-Ungaria

22 aprilie/4 mai și 29 aprilie/11 mai 1870

Mihai-Eminescu.Ro